

Հաստատված է
ՀՀ բնապահպանության և ընդերքի
տեսչական մարմնի կառավարման խորհրդի
2025 թվականի նոյեմբերի 28-ի № 08-Լ որոշմամբ

ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆԻ ԳՆԱՅԱՏՈՒՄ

ԲՆԱՊԱՀՊԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԸՆԴԵՐՔԻ ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ
2025 ԹՎԱԿԱՆԻ ԵՐՐՈՐԴ ԵՌԱՄՍՅԱԿԻ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ՀՀ բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի (այսուհետ՝ Տեսչական մարմին) կատարողականի գնահատումը կատարվել է հիմք ընդունելով 2014 թվականի դեկտեմբերի 17-ի «Տեսչական մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի պահանջները և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2015 թվականի հունիսի 25-ի «Տեսչական մարմինների գործունեության կատարողականի գնահատման սկզբունքները, չափորոշիչները և կարգը հաստատելու մասին» N 693-Ն որոշման հիման վրա: Կատարողականի գնահատման մեթոդոլոգիան հաստատվել է ՀՀ բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի կառավարման խորհրդի 2021 թվականի ապրիլի 21-ի N12-L որոշմամբ:

Տեսչական մարմնի կատարողականի գնահատման չափորոշիչներն են՝

1. նպատակի չափորոշիչներ.
2. գործընթացի չափորոշիչներ.
3. արդյունքի չափորոշիչներ:

1. ՆՊԱՏԱԿԻ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐ

1. Կատարողականի գնահատման նպատակի չափորոշիչները վերաբերում են բնապահպանության և ընդերքի ոլորտներում անվտանգության և օրենսդրության պահանջների պահպանման ապահովման վերլուծությանը:

1.1) Տեսչական մարմնի գործունեության հիմնական նպատակին հասնելու մակարդակը գնահատելու համար անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր ոլորտի համար վերլուծել հաշվետու ժամանակահատվածում Տեսչական մարմնի կողմից իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների ընդհանուր կշռի միջին ցուցանիշը:

Այն արտահայտվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$L = S_1/S$$

Որտեղ՝

L-ը հաշվարկվող ցուցանիշն է.

S_1 -ը հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների կշիռների հանրագումարն է.

S-ը հաշվետու ժամանակահատվածում Տեսչական մարմնի կողմից
իրականացված ստուգումների քանակն է:

Ըստ Տեսչական մարմնի վերահսկողական ոլորտների՝ L ցուցանիշի և ստուգումների քանակի համեմատականը ներկայացված է Աղյուսակ 1-ում.

Աղյուսակ 1

Ցուցանիշներ	Վերահսկողական՝ ոլորտ բնապահպանություն			Վերահսկողական ոլորտ՝ ընդերք		
	2025թ. 3-րդ եռ.	2024թ. 3-րդ եռ.	Համեմատ.	2025թ. 3-րդ եռ.	2024թ.3-րդ եռ.	Համեմատ.
Իրականացված ստուգումների քանակ՝ S	39	45	-6	24	16	8
Իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների կշիռների հանրագումար՝ S ₁	305.21	241.69	63.52	533.36	263.47	269.89
Ցուցանիշը՝ L	7.83	5.37	2.46	22.22	16.47	5.75

2025 թվականի 3-րդ եռամսյակում Բնապահպանության և ընդերքի Տեսչական մարմնի կողմից իրականացվել են առանձնահատուկ ստուգումներ՝ առանց համապատասխան ոլորտի և գործունեության տեսակի համար նախատեսված ստուգաթերթերի, որպիսի հանգամանքներում հայտնաբերված խախտումների դեպքում հնարավոր չէ հաշվարկել կշիռ և ստանալ հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների կշիռների հանրագումարը (S₁): Ուստի վերոնշյալ ստուգումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը՝ ըստ վերահսկողության ոլորտի, ներկայացվում է Աղյուսակ 1.1-ում.

Աղյուսակ 1.1

Առանց ստուգաթերթ իրականացված ստուգումների քանակ, այդ թվում՝ խախտումների հայտնաբերմամբ և առանց խախտումների									
Վերահսկողական ոլորտ	2025թ. 3-րդ եռամսյակ			2024թ. 3-րդ եռամսյակ			Տարբերություն		
	քանակ	խախտումների հայտնաբերմամբ	առանց խախտումների	քանակ	խախտումների հայտնաբերմամբ	առանց խախտումների	քանակի	խախտումների	առանց խախտումների
բնապահպանություն	31	22	9	29	25	4	2	-3	5
ընդերք	3	3	0	4	4	0	-1	-1	0
Ընդամենը	34	25	9	33	29	4	1	-4	5

Ըստ ստուգվող սուբյեկտների գործունեության ոլորտի՝ L ցուցանիշի և ստուգումների քանակի համեմատականը ներկայացված է Աղյուսակ 2-ում.

Աղյուսակ 2

Գործունեության ոլորտ	2025թ. 3-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ՝ S	2025թ. 3-րդ եռամսյակ՝ ցուցանիշ S1	2025թ. 3-րդ եռամսյակ՝ հաշվարկվող ցուցանիշ L	2024թ. 3-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ՝ S	2024թ. 3-րդ եռամսյակ՝ ցուցանիշ S1	2024թ. 3-րդ եռամսյակ՝ հաշվարկվող ցուցանիշ L	2025թ. և 2024թ. 3-րդ եռամսյակների ստուգումների քանակի համեմատություն	2025թ. և 2024թ. 3-րդ եռամսյակների L ցուցանիշի համեմատություն
01 Բուսաբուծություն ու անասնաբուծություն, որսորդություն և հարակից ծառայություններ	1	5.8	5.8	3	11	3.67	-2	2.13
02 Անտառային տնտեսություն և փայտամթերումներ 84	3	41.91	13.97	3	37.10	12.37	0	1.60
03 Ձկնորսություն և ձկնաբուծություն	5	14.1	2.82	3	7.8	2.60	2	0.22
07 Մետաղական հանքաքարի արդյունահանում 97				2	34.2	17.10	-2	-17.10
08 Հանքագործական արդյունաբերության և բացահանքերի շահագործման այլ ճյուղեր	16	415.1	25.94	10	145.27	14.53	6	11.41
09 Հանքագործական արդյունաբերության հարակից գործունեություն	8	118.3	14.79	4	84.0	21.0	4	-6.21
10 Մենդամբերքի արտադրություն				2	16.0	8.0	-2	-8.00
11 Խմիչքների արտադրություն				4	26.0	6.5	-4	-6.50
14 Հագուստի արտադրություն	1	3.6	3.6				1	3.60
17 Թղթի և թղթե արտադրատեսակների արտադրություն				1	5.0	5.0	-1	-5.00
22 Ռետինե և պլաստմասսայե արտադրատեսակների արտադրություն	1	9.0	9	1	6.0	6.0	0	3.00

Գործունեության ոլորտ	2025թ. 3-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ՝ S	2025թ. 3-րդ եռամսյակ՝ ցուցանիշ S1	2025թ. 3-րդ եռամսյակ՝ հաշվարկվող ցուցանիշ L	2024թ. 3-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ՝ S	2024թ. 3-րդ եռամսյակ՝ ցուցանիշ S1	2024թ. 3-րդ եռամսյակ՝ հաշվարկվող ցուցանիշ L	2025թ. և 2024թ. 3-րդ եռամսյակների ստուգումների քանակի համեմատություն	2025թ. և 2024թ. 3-րդ եռամսյակների L ցուցանիշի համեմատություն
23 Այլ ոչ մետաղական հանքային արտադրատեսակների արտադրություն	12	103.0	8.58	6	15.1	2.52	6	6.06
24 Հիմնային մետաղների արտադրություն				1	15.38	15.38	-1	-15.38
25 Պատրաստի մետաղե արտադրատեսակների արտադրություն, բացի մեքենաներից և սարքավորանքից	1	3.0	3.0				1	3.00
31 Կահույքի արտադրություն				1	8.0	8.0	-1	-8.00
33 Մեքենաների և սարքավորումների նորոգում				1	8.0	8.0	-1	-8.00
35.11.2 Էլեկտրաէներգիայի արտադրություն հիդրոէլեկտրակայաններում 85	10	96.0	9.6	9	34.7	3.86	1	5.74
38 Թափոնների հավաքում, մշակում և ոչնչացում, նյութերի վերականգնում	3	24.8	8.27	1	5.3	5.3	2	2.97
41 Շենքերի շինարարություն				4	18.0	4.5	-4	-4.50
42 Քաղաքացիական շինարարություն				1	9.0	9	-1	-9.00
55 Կացության կազմակերպում	1	0.0	0.0				1	0.00
84 Պետության կառավարում և պաշտպանություն. պարտադիր սոցիալական ապահովագրություն	1	4.0	4.0				1	4.00
G47.30.1 Ավտոմեքենաների համար բենզինի և դիզելային վառելիքի մանրածախ առևտուր բենզալցման կայաններում				1	1.0	1.0	-1	-1.00

Գործունեության ոլորտ	2025թ. 3-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ՝ S	2025թ. 3-րդ եռամսյակ՝ ցուցանիշ S1	2025թ. 3-րդ եռամսյակ՝ հաշվարկվող ցուցանիշ L	2024թ. 3-րդ եռամսյակ ստուգումների քանակ՝ S	2024թ. 3-րդ եռամսյակ՝ ցուցանիշ S1	2024թ. 3-րդ եռամսյակ՝ հաշվարկվող ցուցանիշ L	2025թ. և 2024թ. 3-րդ եռամսյակների ստուգումների քանակի համեմատություն	2025թ. և 2024թ. 3-րդ եռամսյակների L ցուցանիշի համեմատություն
G47.30.2 Ավտոմեքենաների համար հեղուկ գազի, սեղմված բնական գազի և գազօդի մանրածախ առևտուր գազալցման կայաններում				2	7.4	3.7	-2	-3.70
H52.23.0 Օդային տրանսպորտի օժանդակ գործունեություն				1	10.9	10.9	-1	-10.90
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	63			61			3	

Այն դեպքում, երբ ստուգումն իրականացվել է ստուգաթերթի ոչ ամբողջական հարցերի շրջանակներում՝ ապա կշիռը հաշվարկվել է ստուգման ընթացքում խախտումներ արձանագրելու համար հիմք հանդիսացած հարցերի պատասխաններից ստացված կշիռների գումարի արժեքը բաժանելով ստուգման հարցերի շրջանակում այդ հարցերի պատասխանների կշիռների գումարի առավելագույն հնարավոր արժեքին և բազմապատկած ստուգաթերթերի առավելագույն կշռի միավորով՝ 50:

2025 թվականի 3-րդ եռամսյակում Բնապահպանության և ընդերքի Տեսչական մարմնի կողմից իրականացվել են առանձնահատուկ ստուգումներ՝ առանց համապատասխան ոլորտի և գործունեության տեսակի համար նախատեսված ստուգաթերթերի, որպիսի հանգամանքներում հայտնաբերված խախտումների դեպքում հնարավոր չէ հաշվարկել կշիռ և ստանալ հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների կշիռների հանրագումարը (S₁): Ուստի, այդ ստուգումների վերաբերյալ տեղեկատվությունն ըստ տնտեսվարող սուբյեկտի ծավալած գործունեության ոլորտի՝ ներկայացվում է Աղյուսակ 2.1-ում:

Աղյուսակ 2.1

Առանց ստուգաթերթ իրականացված ստուգումների քանակ, այդ թվում՝ խախտումների հայտնաբերմամբ և առանց խախտումների									
Գործունեության ոլորտ	2025թ. 3-րդ եռամսյակ			2024թ. 3-րդ եռամսյակ			Տարբերություն՝		
	քանակ	խախտումների հայտնաբերմամբ	առանց խախտումների	քանակ	խախտումների հայտնաբերմամբ	առանց խախտումների	քանակի	խախտումների	առանց խախտումների
01 Բուսաբուծություն ու անասնաբուծություն, որսորդություն և հարակից ծառայություններ	4	1	3	3	2	1	1	-1	2

03 Ձկնորսություն և ձկնաբուծություն	2	2		2	2		0	0	0
07 Մետաղական հանքաքարի արդյունահանում 97	2	2		1	1		1	1	0
08 Հանքագործական արդյունաբերության և բացահանքերի շահագործման այլ ճյուղեր	1	1		3	3		-2	-2	0
10 Մանրամթերքի արտադրություն	2	2					2	2	0
20.Քիմիական նյութերի և քիմիական արտադրատեսակների արտադրություն	1	1					1	1	0
22 Ռետինե և պլաստմասսայե արտադրատեսակների արտադրություն	1		1				1	0	1
23 Այլ ոչ մետաղական հանքային արտադրատեսակների արտադրություն	4	3	1	7	5	2	-3	-2	-1
24 Հիմնային մետաղների արտադրություն	2	2		2	2		0	0	0
35.11.2 Էլեկտրաէներգիայի արտադրություն հիդրոէլեկտրակայաններում 85	1	1		1	1		0	0	0
36 Ջրի հավաքում, մշակում և բաշխում				1	1		-1	-1	0
39 Թափոնների վնասագերծում և այլ մշակում				1		1	-1	0	-1
41 Շենքերի շինարարություն	2	2					2	2	0
42 Քաղաքացիական շինարարություն				1	1		-1	-1	0
43 Մասնագիտացված շինարարական գործունեություն	2		2				2	0	2

55 Կացության կազմակերպում	2	1	1	1	1		1	0	1
56 Հանրային սննդի կազմակերպում	2	2					2	2	0
84 Պետության կառավարում և պաշտպանություն. պարտադիր սոցիալական ապահովագրություն				1	1		-1	-1	0
93 Սպորտի, զվարճությունների և հանգստի կազմակերպման բնագավառում գործունեություն	1	1		2	2		-1	-1	0
C23.6 Բետոնի արտադրություն	1	1					1	1	0
G46.71.4 Դիզելային վառելիքի մեծածախ առևտուր				1	1		-1	-1	0
G47.30.1 Ավտոմեքենաների համար բենզինի և դիզելային վառելիքի մանրածախ առևտուր բենզալցման կայաններում	1	1		2	2		-1	-1	0
G47.30.2 Ավտոմեքենաների համար հեղուկ գազի, սեղմված բնական գազի և գազոլիների մանրածախ առևտուր գազալցման կայաններում	1	1		2	2		-1	-1	0
L68 Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն				2	2		-2	-2	0
S94.91 Կրոնական կազմակերպություն	1	1					1	1	0
Առանց տնտեսական գործունեության ֆիզիկական անձ	1		1				1	0	1
Ընդամենը	<u>34</u>	<u>25</u>	<u>9</u>	<u>33</u>	<u>29</u>	<u>4</u>	<u>1</u>	<u>-4</u>	<u>5</u>

1.2) Ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում փոփոխությունների առկայությունը գնահատելու համար անհրաժեշտ է վերլուծել հաշվետու ժամանակահատվածում Տեսչական մարմնի կողմից ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների ընդհանուր կշիռների միջին ցուցանիշը:

Այն արտահայտվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$C = S_R / S$$

Որտեղ՝

C-ն ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում փոփոխությունների առկայությունն է.

S_R -ը հաշվետու ժամանակահատվածում ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների կշիռների հանրագումարն է.

S-ը հաշվետու ժամանակահատվածում Տեսչական մարմնի կողմից ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում իրականացված ստուգումների քանակն է:

Առավել ռիսկային բնագավառներ են համարվում «Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի կողմից իրականացվող՝ ռիսկի վրա հիմնված ստուգումների մեթոդաբանությունը և ռիսկայնությունը որոշող չափանիշների ընդհանուր նկարագիրը հաստատելու» և «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2012 թվականի նոյեմբերի 8-ի N1511-Ն և 2012 թվականի նոյեմբերի 22-ի N1562-Ն որոշումներն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» ՀՀ կառավարության 2019 թվականի օգոստոսի 22-ի N1125-Ն որոշման 16-րդ կետի 3-րդ աղյուսակում ընդգրկված 84 և ավելի միավոր ունեցող գործունեության տեսակները:

Տեսչական մարմնի կողմից իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների ընդհանուր կշիռների միջին ցուցանիշի հիման վրա ոլորտի առավել ռիսկային բնագավառներում փոփոխությունների առկայությունը ներկայացված է Աղյուսակ 3-ում:

Աղյուսակ 3

Գործունեության ոլորտ	2025 3-րդ եռամսյակ S	2025թ. 3-րդ եռամսյակ S_R	2025թ. 3-րդ եռամսյակ C	2024թ. 3-րդ եռամսյակ S	2024թ. 3-րդ եռամսյակ S_R	2024թ. 3-րդ եռամսյակ C	Համեմատություն 2025թ. և 2024թ. 3-րդ եռամսյակների ստուգումների քանակի
02 Անտառային տնտեսություն և փայտամթերումներ 84	3	41.91	13.97	3	37.10	12.37	0
07 Մետաղական հանքաքարի արդյունահանում 97				2	34.2	17.10	-2
35.11.2 Էլեկտրաէներգիայի արտադրություն հիդրոէլեկտրակայաններում 85	10	96.0	9.6	9	34.7	3.86	1

2025 թվականի 3-րդ եռամսյակում Բնապահպանության և ընդերքի Տեսչական մարմնի կողմից իրականացվել են առանձնահատուկ ստուգումներ՝ առանց համապատասխան ոլորտի և գործունեության տեսակի համար նախատեսված ստուգաթերթերի, որպիսի հանգամանքներում հայտնաբերված խախտումների դեպքում հնարավոր չէ հաշվարկել կշիռ: Ուստի առավել ռիսկային բնագավառներում փոփոխությունների առկայությունը առանձնահատուկ ստուգումների մասով հաստատված մեթոդաբանության չափորոշիչների համաձայն հնարավոր չէ հաշվարկել:

Վերոնշյալ առանձնահատուկ ստուգումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը՝ ըստ գործունեության ոլորտի, ներկայացվում է Աղյուսակ 3.1-ում:

Աղյուսակ 3.1

2025 թվականի 3-րդ եռամսյակում առանց ստուգաթերթ իրականացված ստուգումներ									
Գործունեության ոլորտ	2025թ. 3-րդ եռամսյակ			2024թ. 3-րդ եռամսյակ			Տարբերություն		
	քանակ	խախտումների հայտնաբերմամբ	առանց խախտումների	քանակ	խախտումների հայտնաբերմամբ	առանց խախտումների	քանակի	խախտումներ ի	առանց խախտումների
07 Մետաղական հանքաքարի արդյունահանում 97	2	2	0	1	1	0	1	1	0
35.11.2 Էլեկտրաէներգիայի արտադրություն հիդրոէլեկտրակայաններում 85	1	1	0	1	1	0	0	0	0
Ընդամենը	3	3	0	2	2	0	1	1	0

1.3) Ռիսկերի պլանավորման, վերլուծության և գնահատման համար հատկացված ֆինանսական միջոցները և մարդկային ռեսուրսները.

Չափորոշի գնահատումը կատարվում է տարին մեկ անգամ:

1.4) Խորհրդատվության, մեթոդական աջակցության և կանխարգելման միջոցների համար հատկացված ֆինանսական միջոցները և մարդկային ռեսուրսները

Չափորոշիչը գնահատվում է ելնելով խորհրդատվության, մեթոդական աջակցության և կանխարգելման միջոցների համար Տեսչական մարմնի կողմից մարդկային ռեսուրսների ու ֆինանսական միջոցների հատկացումից, ինչպես նաև փաստացի իրականացված խորհրդատվական, մեթոդական աջակցության և իրազեկման միջոցառումների քանակից և դրանցում մասնակիցների ընդգրկվածությունից:

2025 թվականի հաշվետու ժամանակահատվածում Տեսչական մարմնի ղեկավարը, Տեսչական մարմնի երեք տեղակալները և իրազեկման և հանրության հետ տարվող աշխատանքների բաժնի երկու աշխատակից իրականացրել են կանխարգելիչ և իրազեկման մի շարք միջոցառումներ՝ ուղղված բնապահպանական իրավախախտումների նվազեցմանը, հանրային մասնակցության ու թափանցիկության բարձրացմանը: Հաշվետու ժամանակահատվածում կազմակերպվել են հանդիպումներ տնտեսավարող սուբյեկտների հետ, իրականացվել են մարզային այցեր, մամուլի ու սոցիալական հարթակներում ակտիվ իրազեկման աշխատանքներ:

Խորհրդատվության, մեթոդական աջակցության և կանխարգելման միջոցների համար հատկացվել է 135 000 ՀՀ դրամ, որը հանդիսանում է գործուղման ծախս:

2024 թվականի հաշվետու ժամանակահատվածում Արարատի և Վայոց ձորի մարզերում 22 տնտեսավարող սուբյեկտի հետ կազմակերպվել է մեկական իրազեկում-հանդիպում, որի ընթացքում Տեսչական մարմնի տարածքային բաժինների յոթ աշխատակիցների կողմից ներկայացվել են «Բնապահպանական վերահսկողության մասին», «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին», «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքներում կատարված փոփոխություններն ու լրացումները:

Խորհրդատվության, մեթոդական աջակցության և կանխարգելման միջոցների համար ֆինանսական միջոցներ չեն հատկացվել:

1.5) Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը կամ համապատասխան ոլորտների քաղաքականություն մշակող պետական մարմիններին ներկայացված առաջարկների քանակը:

Չափորոշիչի գնահատումը կատարվում է կիսամյակը մեկ անգամ:

2. ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐ

Գործընթացի չափորոշիչները վերաբերում են Տեսչական մարմնի գործառույթների իրականացման ընթացքին:

2.1) Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների միջին տևողությունը

Չափորոշիչը գնահատելու համար անհրաժեշտ է հաշվարկել հաշվետու ժամանակահատվածում տարեկան ծրագրով չալանավորված, սակայն ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընթացքում բուն ստուգման գործընթացի միջին տևողությունը:

Հաշվարկը կատարվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$R = T/N$$

որտեղ՝

R-ը հաշվարկվող ցուցանիշն է.

T –ն ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընթացքում ստուգման գործընթացի ընդհանուր տևողությունն է.

N–ը ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների քանակն է:

Արդյունքները ներկայացվում է Աղյուսակ 4-ում:

Աղյուսակ 4

Ցուցանիշներ	2025թ. 3-րդ եռամսյակ	2024թ. 3-րդ եռամսյակ	Համեմատ.
Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընթացքում ստուգման գործընթացի ընդհանուր տևողություն՝ T (օր)	552	566	-14
Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների քանակ՝ N (հատ)	57	46	11
Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընթացքում բուն ստուգման գործընթացի միջին տևողություն՝ R (օր)	9.68	12.30	-2.62

2.2) Բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում և ստուգման օբյեկտներում ստուգումների քանակը՝ ստուգումների ընդհանուր քանակի համեմատությամբ:

Չափորոշիչի գնահատման համար անհրաժեշտ է հաշվարկել բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում և ստուգման օբյեկտներում հաշվետու ժամանակահատվածում կատարված ստուգումների քանակի հարաբերությունը Տեսչական մարմնի ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված և նույն ժամանակահատվածում իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակին:

Հաշվարկը կատարվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$R = N_2/N_1$$

որտեղ՝

R-ը հաշվարկվող ցուցանիշն է.

N₂–ը բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում և ստուգման օբյեկտներում ստուգումների քանակն է.

N₁–ը ստուգումների տարեկան ծրագրով հաշվետու ժամանակահատվածի համար նախատեսված և իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակն է:

Արդյունքները ներկայացվում է աղյուսակ 5-ում:

Աղյուսակ 5

Ցուցանիշներ	2025թ. 3-րդ եռամսյակ	2024թ. 3-րդ եռամսյակ	Համեմատ.
Բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում իրականացված ստուգումների քանակը՝ N₂	74	67	7
Ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և նույն ժամանակահատվածում իրականացված ստուգումների քանակ՝ N₁	7	15	-8
Բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում իրականացված ստուգումների և ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և նույն ժամանակահատվածում իրականացված ստուգումների քանակային հարաբերությունը՝ R	10.57	4.47	6.10

Աղյուսակ 5.1-ում ներկայացնում ենք նաև ստուգումների ընդհանուր քանակի և բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում իրականացված ստուգումների քանակի տոկոսային հարաբերակցությունը:

Աղյուսակ 5.1

Ցուցանիշներ	2025թ. 3-րդ եռամսյակ	2024թ. 3-րդ եռամսյակ	Համեմատ.
Բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում իրականացված ստուգումների քանակը	74	67	7
Ստուգումների ընդհանուր քանակ	97	94	3
Բարձր ռիսկային տնտեսավարող սուբյեկտներում իրականացված ստուգումների քանակի և իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակի տոկոսային հարաբերությունը (%)	76.3	71.3	5.0

2.3) Ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված ստուգումների միջին տևողությունը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$A = T/N$$

որտեղ՝

A-ն ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված ստուգումների միջին տևողությունն է.

T-ն ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների ընդհանուր տևողությունն է.

N-ը ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների քանակն է:

Արդյունքները ներկայացված են Աղյուսակ 6-ում:

Աղյուսակ 6

Ցուցանիշներ	2025թ. 3-րդ եռամսյակ	2024թ. 3-րդ եռամսյակ	Համեմատ.
Ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների ընդհանուր տևողություն՝ T (օր)	571	567	4
Ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների քանակ՝ N (հատ)	40	48	-8
Ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված ստուգումների միջին տևողություն՝ A (օր)	14.28	11.81	2.47

2.4) Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակի (որոնց շնորհիվ կանխվել է հանրությանը, շրջակա միջավայրին, ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց գույքային շահերին, պետությանը սպառնացող էական վնաս կամ ռիսկ) հարաբերակցությունը[1] ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակին.

Հաշվարկը կատարվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$R = N_2/N_1$$

որտեղ՝

R-ը հաշվարկվող ցուցանիշն է.

N₂-ը ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակն է, (որոնց շնորհիվ կանխվել է հանրությանը, շրջակա միջավայրին, ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց գույքային շահերին, պետությանը սպառնացող էական վնաս կամ ռիսկ).

N₁ -ը ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակն է:

[1]-Էական վնաս են համարվել այն դեպքերը, երբ ստուգման ընթացքում խախտումներ արձանագրելու համար հիմք հանդիսացած հարցերի պատասխաններից ստացված կշիռների գումարի արժեքը կազմել է ստուգման ենթակա հարցերի կշիռների գումարի 70 և ավելի տոկոսը:

Արդյունքները ներկայացվում է Աղյուսակ 7-ում:

Աղյուսակ 7

Ցուցանիշներ	2025թ. 3-րդ եռամսյակ	2024թ. 3-րդ եռամսյակ	Համեմատ.
Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների քանակ (N₁), այդ թվում՝	57	46	11
- կանխվել է հանրությանը, շրջակա միջավայրին, ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց գույքային շահերին, պետությանը սպառնացող էական վնաս կամ ռիսկ (N ₂)	8	0	8
R ցուցանիշ	0.14	0	0.14

7-րդ աղյուսակի առաջին տողում ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների քանակի մեջ ներառված են առանձնահատուկ ստուգումների քանակը (N₁), իսկ երկրորդ տողում՝ ըստ

անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակն է, (որոնց շնորհիվ կանխվել է հանրությանը, շրջակա միջավայրին, ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց գույքային շահերին, պետությանը սպառնացող էական վնաս կամ ռիսկ (N_2)), քանի որ Տեսչական մարմնի կողմից առանձնահատուկ ստուգումներն իրականացվել են առանց համապատասխան ոլորտի և գործունեության տեսակի համար նախատեսված ստուգաթերթերի, որպիսի հանգամանքներում հայտնաբերված խախտումների դեպքում հնարավոր չէ հաշվարկել կշիռը և ռիսկը, հետևաբար առանձնահատուկ ստուգումները N_2 ցուցանիշի մեջ ներառված չեն, որովհետև պարզ չի նշված ստուգումների շնորհիվ կանխվել է՞ արդյոք հանրությանը, շրջակա միջավայրին, ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց գույքային շահերին, պետությանը սպառնացող էական վնասը կամ ռիսկը:

2.5) Ստուգման ենթարկված օբյեկտների բավարարվածության աստիճանը Տեսչական մարմնի աշխատանքների անաչառությունից, ընթացակարգերի թափանցիկությունից, տեղեկատվության որակից և Տեսչական մարմնի ծառայողների արհեստավարժությունից.

Չափորոշչի գնահատումը կատարվում է ելնելով Տեսչական մարմնի աշխատանքների անաչառության, ընթացակարգերի թափանցիկության, տեղեկատվության որակի և Տեսչական մարմնի ծառայողների արհեստավարժության վերաբերյալ ստացված դիմում-բողոքների քանակից:

Եթե առկա է բողոք (դատական կամ վարչական), ապա նշանակում է, որ տնտեսավարողը բավարարված չէ Տեսչական մարմնի աշխատանքների անաչառությունից, և/կամ տեղեկատվության որակից, և/կամ ընթացակարգերի թափանցիկությունից, և/կամ Տեսչական մարմնի ծառայողների արհեստավարժությունից:

2025 թվականի 3-րդ եռամսյակում ստացվել է 71 հատ դիմում բողոք:

2024 թվականի 3-րդ եռամսյակում ստացվել է 59 հատ դիմում բողոք:

Բողոքների վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Աղյուսակ 10-ում:

3. ԱՐԴՅՈՒՆՔԻ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐ

Արդյունքի չափորոշիչները վերաբերում են Տեսչական մարմնի կոնկրետ լիազորության իրականացման անմիջական արդյունքին.

3.1) Ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված և ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների քանակական հարաբերակցությունը

Գնահատումը կատարվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$R = N_2/N_1$$

որտեղ՝

R –ը հաշվարկվող ցուցանիշն է.

N_2 –ը ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակն է.

N_1 –ը ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակն է:

Արդյունքները ներկայացվում է Աղյուսակ 8-ում:

Աղյուսակ 8

Ցուցանիշներ	2025թ. 3-րդ եռամսյակ	2024թ. 3-րդ եռամսյակ	Համեմատ.
Ըստ անհրաժեշտության իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակ՝ N_2	57	46	11
Ստուգումների տարեկան ծրագրով նախատեսված և իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակ՝ N_1	40	48	-8
Ըստ անհրաժեշտության իրականացված և ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված ստուգումների քանակական հարաբերակցություն՝ R	1.43	0.96	0.47

3.2) Տեսչական մարմնի վերահսկման երեքից հինգ բարձր ռիսկային բնագավառներում իրավիճակի փոփոխությունը.

Չափորոշի գնահատումը կատարվում է տարեկան մեկ անգամ:

3.3) Ըստ առանձին ստուգման հատկացված ֆինանսական միջոցները և մարդկային ռեսուրսները.

Հաշվարկները կատարվել են հասանելի տեղեկատվության հիման վրա: Ֆինանսական միջոցների միջին ցուցանիշը ստանալու համար հիմք է ընդունվել ստուգումների համար հատկացված գործուղման ծախսերի և ստուգումների քանակի քանորդը:

Արդյունքները ներկայացվում են Աղյուսակ 9-ում:

Աղյուսակ 9

Ցուցանիշներ	2025թ. 3-րդ եռամսյակ	2024թ. 3-րդ եռամսյակ	Համեմատ.
Մեկ ստուգման համար ծախսված ֆինանսական միջոցների միջին ցուցանիշ (գործուղումներ)	254 118	165 046	89 072
Մեկ ստուգմանը մասնակցած մարդկային ռեսուրսների միջին ցուցանիշ	3.4	3.15	0.25
Ստուգումների քանակ	<u>97</u>	<u>94</u>	<u>3</u>

2025 թվականի 3-րդ եռամսյակում գործուղման համար վառելիքի ծախսը կազմել է 17 470 լիտր բենզին, դիզելային վառելիք՝ 670 լիտր:

Ընդհանուր գործուղումների՝ այդ թվում ստուգումների համար հատկացված ֆինանսական միջոցները՝ 32 505 200 դրամ (ըստ ՀՀ վարչապետի աշխատակազմի ֆինանսական և հաշվապահական հաշվառման վարչության կողմից ստացված տեղեկատվության):

3.4) Տեսչական մարմնի, Տեսչական մարմնի աշխատակիցների դեմ բերված դիմում-բողոքների քանակը և դրանց արդյունքները

Չափորոշիչը գնահատվում է վերլուծելով հաշվետու ժամանակահատվածում Տեսչական մարմնի, նրա աշխատակիցների գործողությունների կամ անգործության կամ նրա կողմից ընդունված վարչական ակտերի դեմ բերված բողոքների քանակը և դրանց վերաբերյալ ընդունված որոշումները:

Չափորոշիչը գնահատվում է ստացված բողոքների քանակի և իրականացված ստուգումների ընդհանուր քանակի համեմատությամբ:

Վերը նշված չափորոշի գնահատման համար ելակետային տվյալները ներկայացվում է Աղյուսակ 10-ում:

Աղյուսակ 10

N	Ցուցանիշներ	2025թ. 3-րդ եռամսյա կ	2024թ. 3-րդ եռամսյա կ	Համեմատ
1	Տեսչական մարմնի դեմ բերված բողոքների քանակ, այդ թվում՝	71	59	12
1.1	- դատական կարգով	55	41	14
1.2	- վերադատության կարգով	16	18	-2
2	Դատական կարգով բողոքների արդյունքում ուժի մեջ մտած գործն ըստ եռվայն լուծող որոշումների քանակ, այդ թվում՝	3	12	-9
2.1	- բավարարված (այդ թվում՝ մասնակի)	3	4	-1
2.2	- մերժված		7	-7
2.3	- այլ (կարճված, հաշտության համաձայնություն և այլն)		1	-1
3	Դատական կարգով բողոքների արդյունքում ուժի մեջ մտած գործն ըստ եռվայն լուծող բավարարված (այդ թվում՝ մասնակի) որոշումների քանակը, որոնք նախկինում վերադատության կարգով բողոքարկվել և մերժվել են կամ թողնվել են առանց քննության	0	1	-1
4	Վերադատության կարգով բողոքների արդյունքում ընդունված որոշումների քանակ, այդ թվում՝	13	11	2
4.1	-բավարարված (այդ թվում՝ մասնակի)	3	1	2
4.2	- մերժված	9	5	4
4.3	- առանց քննության թողնված	1	5	-4
5	Ստուգումների քանակ	97	94	3

Տեսչական մարմնի կատարողականի գնահատման արդյունքում հայտնաբերված թերությունների վերացման ուղղությամբ Որակի ապահովման վարչությունը առաջարկությունները ներկայացնում է ՀՀ բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի Որակի ապահովման վարչության եռամսյակային հաշվետվություններում:

Կատարող՝
Որակի ապահովման վարչություն
Հեռ.՝ 015 488 880

